

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

e) jonkin sidosryhmän, järjestön edustajan tai edunvalvontaorganisaation roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Pohdimme, vastaako raportissa ilmenevien suoritettujen lukiodiplomien määrä todellisuutta, kun raportointi ei ole välttämättä kaikkialla systemaattista. Erityisesti totta on ohjauksen nykyinen moninaisuus sekä opettajaresursointi, joka vaihtelee oppiaineen sekä lukion / ohjaavan opettajan mukaan.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

1) Vastaavat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kannatamme ensisijaisesti sitä, että opetus / ohjaus tapahtuu oman opettajan johdolla. Toisaalta kansallinen tukiverkosto ja etämahdollisuudet ovat hyvä lisä ja kehittämisen kohde.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Yli puolet vastanneista koulutuksen järjestäjistä olivat sitä mieltä, että lukiodiplomien nykyinen arviointikriteeristö takaa valtakunnallisesti yhteismitallisen

opiskelija-arvioinnin (kysely koulutuksen järjestäjille 2020). Tekstivastaus oli mielestämme kuvaava: "Taito- ja taideaineissa yhteismitallisuus ei yksiselitteisesti ole yhdenvertainen. Lisäksi eri lukioissa tarjotaan eri määrä kursseja, jotka vaikuttavat arviointiin. Ohjeet ja kriteerit ovat samat kuitenkin, joten yhteismitalliset sillä tavalla." LOPSin arvioinnin hengessä myös musiikkidiplomeissa opiskelijoiden lähtötasot tulisi ottaa huomioon arvioinnissa.

Arvioinnin tulisi tukea diplomien monimuotoisuutta sekä arvioinnin yhdenvertaisuutta. KMO kannattaa sitä, että arviointityön uudistus tulee toteuttaa Opetushallituksen johdolla yhteistyössä korkeakoulujen, eri ainejärjestöjen, lukiokoulutuksen järjestäjien ja lukioiden kanssa.

Kehittäessä tärkeää olisi pohtia arviointiasteikon moniportaisuutta. Riittäisikö pienempi asteikko?

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kannatamme voimakkaasti mahdollisuutta korvata viides ylioppilaskoe lukiodiplomilla. Tämä keventäisi taito- ja taideaineisiin suuntautuneiden opiskelijoiden työtaakkaa, lisäisi kyseisten oppiaineiden valintoja ja edesauttaisi siten opiskelijoiden kokonaispersoonallisuuden kehittymistä opetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. On tärkeää pitää huolta, että statuksen muutoksesta huolimatta diplomien toteutus- ja arviointitavat pysyvät oppiaineiden luonteen mukaisina, jottei arvioinnin yhdenmukaisuuden nimissä rajoiteta näytön monimuotoisuutta.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Taidealan korkeakouluopinnoissa kyse on usein jonkin spesifin osa-alueen erittäin syvällisestä osaamisesta. Siksi pelkkä lukiodiplomin arvosana antaa harvoin korkeakouluille riittävästi tietoa hakijasta. On vaikea nähdä, että taidealalla pystyttäisiin siirtymään pelkkään todistusvalintaan. Lukiodiplomilla voisi kuitenkin korvata esimerkiksi pääsykokeiden ennakotehtäviä.

Olisi myös toivottavaa, että lukiodiplomit noteerattaisiin muilla aloilla, joissa taideaineiden osaamisesta on välitöntä hyötyä, kuten esimerkiksi kasvatusta, hoito- ja sosiaalialalla. Sinänsä lukiodiplomin suorittaminen on näyttö luovuudesta ja pitkäjänteisyydestä; ominaisuuksista, joista on hyötyä alalla kuin alalla.

Onnistuessaan lukiodiplomin teko on jo itsessään prosessina pääsykokeisiin valmistava. Lukiodiplomien hyödyntämisen "riskiksi" saattaa muodostua se, että ne ohjautuvat liikaa pääsykokeiden tai niiden vaatimusten suuntaan.

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammassa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Tärkeintä on saada pohjarakenteet kuntoon ennen laajempaa kehitystä erityisesti lukio-opetuksen niissä aineissa, joissa osaamista ei voida osoittaa ylioppilaskirjoituksissa. Kannatamme sitä, että musiikin, kuvataiteen ja liikunnan lukiodiplomi voisi korvata jatkossa viidennen ylioppilaskokeen. Tämä edellyttää diplomien valtakunnallisen saavutettavuuden parantamista, diplomi- ja arviointiohjeiden muokkaamista sekä opettajien täydennyskoulutusta muun muassa arvioinnin osalta, sekä yhdenmukaista resursointia.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemaksi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

1.2. Sopiva viranomaisen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Liika jäykkyys pois ja ketterää kehitystä kehiin yhteistyössä eri verkostojen kanssa (korkeakoulut, sidoryhmät jne).

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Näiden avulla voidaan jatkaa kehitystä myös muiden muiden lukiodiplomien velvoittavuuden osalta.

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kannatamme sitä, että korkeakouluja sekä muita instituutioita houkutellessaan mahdollistamaan lukiodiplomien suorittamista tarjoamalla esimerkiksi tukea ja resursseja myös muiden kuin velvoittavien diplomien järjestämiseen.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Resurssien tulee olla myös sen mukaiset.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns.

pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien pohjakurssit on pystyttävä järjestämään ensisijaisesti lähiopetuksena. Esimerkiksi musiikin LOPS perustuu voimakkaasti yhteismusisointiin, vuorovaikutukseen ja kuunteluun; näitä taitoja ei voi täysipainoisesti opiskella etänä jo yksinomaan teknisistä syistä johtuen. Mikäli opetusta ei voida järjestää lähiopetuksena, etä-, verkko- tai virtuaaliopetus voi toimia hyvänä vaihtoehtona laadukkaasti toteutettuna esimerkiksi lisä- tai tukitoimena lähiopetuksen rinnalla.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä

ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjlukioiden kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Arviointia pitää kehittää edelleen nykyisistä käytännöistä eteenpäin. Yhteistyö arvioinnin kehittämisessä on ensisijaisen tärkeää. Arvioinnin kriteeristö ei saa muodostua ohjaavaksi tai rajoittavaksi tekijäksi lukiodiplomien suorituksessa.

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

On tärkeää, etteivät korkeakoulujen tarpeet kavenna lukiodiplomien laaja-alaista luonnetta. Ainakin musiikissa korkeakouluopintoihin tarvittavia taitoja hankitaan lähes säännönmukaisesti myös lukio-opintojen ulkopuolelta.

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Emme koe, että tämä on oikea hetki tämänkaltaisille ehdotuksille.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Asiaan on vaikeaa ottaa kantaa, sillä se vaatii keskustelua asiaa koskevien keskuudessa.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

3) En ole samaa, enkä eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

Kannatamme muutostarpeita uudistuksen saavuttamiseksi.

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

2) Kyllä vastaavat suurelta osin

Perustelkaa näkemyksenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

Kustannuslisäysten riittävyys vaatii tarkastelua.

Nyberg Jan
Koulujen Musiikinopettajat ry